

Actieve informatievoorziening

Aan : de gemeenteraad
Kopie aan :
Portefeuillehouder : E.M. Gosselink
Datum vergadering BenW : 16 december 2025
Kenmerk : Z211795/D000991
Onderwerp : Actieve informatievoorziening vervolg woningbouw en
geitenhouderijen

Inleiding

Met een gevoel van bezorgdheid hebben wij kennisgenomen van het laatste deeladvies van de Gezondheidsraad over gezondheidseffecten van wonen bij een geitenhouderij. Los van de inhoud beseffen we ons dat de adviezen van de Gezondheidsraad impact hebben op zowel de inwoners als de geitenhouders in onze gemeente. Vanwege die impact vinden we het belangrijk om dit vraagstuk zorgvuldig te benaderen. Met deze actieve informatievoorziening informeren we u - zoals eerder toegezegd - over de huidige stand van zaken en over welke vervolgstappen wij gaan zetten.

Aanleiding

Afgelopen voorjaar heeft u van ons een actieve informatievoorziening ontvangen (Z126107/INT25-61442) over een aanpassing van de werkwijze bij woningbouw nabij geitenhouderijen. Aanleiding voor die actieve informatievoorziening was ons besluit van 18 maart 2025 om voorlopig geen ontwikkeling van gevoelige bestemmingen toe te staan binnen 500 meter van een geitenhouderij. Dit besluit is destijds genomen als reactie op het laatste onderzoek van het RIVM naar de relatie tussen longontstekingen bij omwonenden van geitenhouderijen.

Inmiddels heeft de Gezondheidsraad twee adviezen uitgebracht over dat laatste onderzoek.

Korte terugblik

Sinds 2007 wordt al onderzocht of er een relatie is tussen longontsteking bij omwonenden van nabijgelegen veehouderijen. Deze onderzoeken zijn/worden uitgevoerd door onder andere het RIVM en zijn gepubliceerd onder het programma Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO). Uit het laatste VGO-onderzoek (4 februari 2025) volgt dat er een mogelijke relatie ligt tussen geitenhouderijen en het vaker voorkomen van longontsteking

maar dat er nog steeds geen volledige causaliteit aangetoond kan worden. Naar aanleiding daarvan en als basis voor vervolgstappen, hebben de ministers van VWS en LNVN de Gezondheidsraad gevraagd om te duiden of er sprake is van een oorzakelijk verband. In afwachting daarvan hebben wij op 18 maart 2025 besloten om een zone van 500 meter in te stellen waarbinnen voorlopig niet wordt meegewerkt aan de ontwikkeling van gevoelige bestemmingen.

Deeladviezen Gezondheidsraad

In juli jl. concludeerde de Gezondheidsraad in haar eerste deeladvies dat er waarschijnlijk een oorzakelijk verband is tussen wonen in de buurt van geitenhouderijen en het risico op longontsteking bij omwonenden.

In het nu verschenen tweede deeladvies wordt onder andere gedetailleerder ingegaan op mogelijke factoren die van invloed zijn op het risico, de aard en ernst van de gezondheidseffecten, mogelijke risicogroepen en eventuele maatregelen. Dit om tot mogelijke aanknopingspunten voor het terugdringen van de gezondheidsrisico's te komen. Het verminderen van de uitstoot bij de bron is volgens de Gezondheidsraad de meest aangewezen manier om blootstelling van omwonenden te beperken. Dat kan mogelijk met maatregelen gericht op het type stal en op het stalmanagement (bijvoorbeeld de wijze van uitmesten en opslag van mest). Over mogelijke bronmaatregelen ten aanzien van stalsysteem/ -management is echter nog te weinig informatie beschikbaar, waardoor de Gezondheidsraad niet kan inschatten in welke mate specifieke emissiereducerende maatregelen het risico voor omwonenden verminderen. De Gezondheidsraad adviseert daarom om uit voorzorg ten minste 1 kilometer afstand aan te houden bij nieuwe vestiging van een geitenhouderij en bij nieuwbouw van woningen of andere gebouwen waar mensen lang verblijven – zeker zo lang niet duidelijk is of emissiereducerende maatregelen afdoende zijn.

Situatie Bronckhorst

In de gemeente Bronckhorst mogen op zes locaties bedrijfsmatig geiten worden gehouden. Dit kan gaan om melkgeiten maar ook om locaties waar opfokdieren worden gehouden. Voorafgaand aan het besluit van 18 maart 2025 hebben we in beeld gebracht in welke mate de invoering van de 500 meter zone impact heeft op onze woningbouwplannen. Het bleek dat als gevolg van de maatregel meerdere woningbouwplannen (ca. 30 woningen) voorlopig geen doorgang konden/kunnen vinden.

Op grond van het recente advies van de Gezondheidsraad om binnen 1 km van een geitenhouderij geen woningbouw toe te staan, hebben we opnieuw in beeld gebracht welke consequenties dit heeft. Het blijkt dat in deze situatie aan ca. 73 woningen (voorlopig) geen medewerking kan worden verleend.

Bestaande situaties

Ondanks dat de deeladviezen met name gericht zijn op nieuwe ontwikkelingen kan de inhoud ook toegepast worden op bestaande gevoelige objecten. Daarom hebben we ook in

beeld gebracht hoeveel bestaande woningen gelegen zijn binnen de straal van 1 km van de zes geitenhouderijen. Het blijkt dat in totaal 1062 woningen binnen de genoemde straal liggen. Dit baart ons zorgen. Tegelijkertijd zijn we ook van mening dat we zorgvuldig om moeten gaan met deze nieuwe inzichten en willen we waken voor overhaaste beslissingen. Om die reden hebben we ons voorgenomen om de komende periode te gebruiken om meer inzicht te krijgen in de effecten van het rapport en helder te krijgen welke opties we hebben. Daar willen we nu nog niet op vooruitlopen.

Wat daarbij meespeelt is een toezegging van de GGD. De GGD heeft in haar brief van 9 december 2025 aangekondigd dat zij nog met een aanvullende duiding komen die wij als gemeente kunnen gebruiken bij het maken van lokale afwegingen. Hiervoor neemt de landelijke GGD-werkgroep Veehouderij en Gezondheid de komende week de tijd om het rapport nauwkeurig te bestuderen. Daarna gaan de GGD'en zich dus bezinnen op de consequenties van het advies van de Gezondheidsraad op de eerdere advieslijn van de GGD.

Tot slot

Op 14 januari debatteert de Tweede Kamer met demissionair ministers Femke Wiersma (LVVN) en Jan Anthonie Bruijn (VWS) over de kwestie. Vanzelfsprekend volgen we dit op de voet. In geval van relevante ontwikkelingen brengen we u daarvan op de hoogte.

Daarnaast hebben wij onderzocht of er ook geitenhouderijen in de nabijheid van onze gemeente liggen. Gebleken is dat binnen een straal van twee kilometer geen geitenhouderijen liggen. We hebben als gemeente dus niet te maken met eventuele gezondheidsrisico's afkomstig van geitenhouderijen gelegen buiten de gemeente.

Ondertussen onderzoekt Bronckhorst hoe om te gaan met deze nieuwe inzichten. Z.s.m informeren inwoners

Conclusie

We zijn oprecht bezorgd over de recente inzichten over de gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen. Die zorg richt zich op onze inwoners én op onze geitenhouderijen. We willen zorgvuldig afwegen welke opties we hebben voordat we hierover een besluit nemen. Daarom gebruiken we de komende periode om te onderzoeken hoe we om kunnen gaan met deze nieuwe inzichten. Zodra we dit helder hebben informeren we zo spoedig mogelijk de gemeenteraad maar ook onze bedrijven en inwoners

In de tussentijd zullen we de dorpsbelangenorganisaties op de hoogte brengen van de huidige stand van zaken en van onze aanpak. Ook zullen we intern goed kijken naar lopende procedures en waar mogelijk terughoudend omgaan met besluitvorming zolang nog niet duidelijk is welke maatregelen wij eventueel kunnen/gaan nemen.

.....

